opinió | JORDI SARGATAL. Ornitòleg membre de Ciutadans pel Canvi a la candidatura gironina del PSC-CpC

És l'hora del canvi al Parc Natural dels Aiguamolls

El 13 d'octubre del 1983, esa dir, ara ha fet 20 anys, el Parlament de Catalunya aprovava per unanimitat la llei de creació del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Es culminava així una campanya, iniciada el juny del 1976, que sota el lema «Els últims aiguamolls de l'Empordà en perill», reivindicava la protecció de les zones humides de la badiâ de Roses i del Baix Ter.

Després d'una campanyade defensa que havia durat set anys llargs, el parc naixia, però coix, malgrat launanfmitat parlamentaria aconseguida. ja que las esmenes de CiU i la UDC havien mutilat de la llei totes les sones d'aiauamoll del Baix 'Per. Els promotors i redactors del projecte de llei, Depana, la laeden i el grup Pere V del Baix Empordl, junt als grups favorables a la llei, PSC, ERC i PSUC, varen considerar que era millor aprovar i fer possible el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Alt Empordà, amb la promesa de defensar els del Baix, i amb l'esperança que l'exemple positiu de la conservació possibilitaria la protecció dels estanys del Ter i de Pals, cosa que finalment ha passat.

Personalment, vaig tenir el privilegideviuremoltdepropaquesta historia, a la qual he dedicat 25 intensos anys de la meva vida: 4 descobrint i enamorant-me dels Aiguamolls (1972-76), 7 de campanya de defensa (1976-83) i 14 com a director del parc natural (1984-98). 25 anys són molts, i per això dic que als ocells, que seguint-los vaig descobrir els estanys, i als Aiguamolls els dec fot el que he fet i, per tant, el que sóc. I crec també que a part de salvar els Aiguamolls hem demostrat com es pot regenerar i posar en valor una zona humida del litoral. Els estanys i llacunes empordanesos han passat, per sort, de ser un objectiu urbanístic a ser un patrimoni valorat i estimat.

Ara fa cinc anys i mig que, després de rumiar-m'ho molt, vaig deixar la direcció del parc natural, per assumir la direcció d'un projecte molt engrescador: el naixement de la Fundació Territori i Paisatge de l'Obra Social de Caixa Catalunya. Sempre dic que, malgrat els grans dubtes que vaig tenir, ni un segon m'he penedit de la decisió presa. Durant aquests cinc anys he vist moltes coses als Aiguamolls que hauria fet diferent, algunes quem'han agradat moltes que trobo poc encertades, però he mantingut un discret silenci. Ara, quan el parc fa 20 anys i s'obren perspectives de canvi, crec honestament que cal fer una valoració crítica d'aquest darrer període del parc natural, i tornar a reivindicar i posar sobre la taula projectes i objectius absolutament imprescindibles, alguns dels quals anuncio tot seguit:

-Cal prioritzar la regeneració i arranjament d'estanys i la gestió de l'aigua, coma principal element de les sones humides, par garantir la conservació d'hàbitats iespècies, i per evitar sequeres contraproduents a nivell de conservació i d'ús públic, així com els episodis de botulisme.

-Cal una política valenta i decidida d'adquisició i recuperació dels estanys interiors.

—Cal mantenir i tornaraposar en valor les closes, com a paisatge únic i de aran bellesa i diversitat.

—Cal assegurar que els Aigüamolls siguin una zona segura i productora per les espècies que hi viuen tot l'any, i acollidora per les especies en migració o que hi vénen durant l'hivern. Cal també continuar la política de reintro-'ducció d'espècies desaparegudes.

-Cal. protegir adequadament tota la façana litoral del parc, i establir una zona de reserva marina.

-Cal assegurar la connectivitat biològica de l'espai protegit.

-Cal tornar a potenciar els Amics del Parc Natural (APNAE) com a eina imaginativa i creativa d e participació.

-Cal assegurar la continuïtat de projectes com la recuperació de races domestiques autòctones, o el Centre de Recuperació de Salvatgines (ara CARPA), en perill de desaparèixer.

-Cal aprofundir en els missatges d'educació ambiental emesos des del parc, i assegurar el voluntariat, els campaments de natura i els camps de treball, 6s a dir, totes les eines de conscienciació i participació.

-Cal una cosa tan bàsica com mantenir la regularitat de les reunions dels brgans de govern del parc, com és la Junta de Protecció.

En fi, queden moltes coses per fer. Conec perfectament la dificultat tècnica i social d'algunes d'elles, però em fa la impressió que els darrers anys han significat una certa regressió de la conservació dels parcs naturals catalans, tant dels Aiguamolls, com de la majoria dels altres que depenen de la Generalitat. I aquesta impressió és compartida per molts visitants dels parcs, que no hi troben el mateix que fa uns anys, o marxen amb una certa frustració. Parlo del Delta de l'Ebre, del Cadí, d'Aigüestortes, í dels Parcs creats, però amb prou feines nascuts. com el Cap de Creus, el Montsant, els Ports o el dels Pirineus. Parlo del poc desenvolupament de les reserves i del PEIN. Parlo dels parcs que cal fer com el Montgrí-Medes, el la de l'Estany, el Montsec, els Secans de Lleida i les Muntanyes de Prades,' sense oblidat les Reserves de la Timoneda d'Alfés i els Aiguamolls del Baix Empordà.

- Ara, quan el Parc fa 20 anys i s'obren perspectives de canvi, crec honestament que cal fer una valoració crítica d'aquest darrer període i tornar a reivindicar projectes i objectius absolutament imprescindibles

Evidentment el principal responsable d'aquesta situació 6s la manca de voluntat política de conservació de l'actual govern de Catalunya. Els darrers anys la tosa ha millorat una mica amb la creació del Departament de Medi Ambient, sobretot per l'impuls donat 'pel primer i el darrer consellers, Albert Vilalta i Ramon Espadaler, pero no és suficient per gestionar correctament els sistemes naturals catalans. I d'això que em queixo ara, ja me'n queixava també quan era director del parc natural.

Conec perfectament els equips humans dels parcs naturals catalans i sé que hi ha bons professionals als quals només els manquen objectius clars i il·lusió, i igualment sé molt bé que dins l'actual govern, i dins la coalició que li dóna suport Convergencia i Unió, hi ha persones sensibles als temes naturals i que hi han treballat molt, i que veuen amb preocupació l'estat actual de coses i actuacions.

Simplement no es pot dir que s'està fent país i anar-lo desfent cada dia, desnaturalitzant l'escenari vital que li dóna suport. El paisatge és l'aspecfe del territori, és el pentinat que li anem fent i que va variant segons els temps i les modes, pero ara el tenim esperrucat, amb el peril1 de fer irreconeixible el rostre que el suporta, ésa dir el territori català, el nostre territori, l'herbncia que hem de deixar a les generacions futures.

L'any 1986 vaig tenir la sort de fer de pare d'una cígonya, la famosa Guita, que l'abril passat ha fet 17 anys i encara viu i cria a les closes de tocar el Cortalet, al Parc dels Aiguamolls. La Guita m'ha permbs saber que diuen i què volen els ocells, i us puc assegurar que els ocells catalans necessiten, volen un canvi, i la natura catalana també, i el territori i el país, i espero que ho necessitin i vulguin també la majoria de ciutadanes i ciutadans de Catalunya. Pels ocells i per tots nosaltres.